JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

Aº. 1853. Woensdag 9 Februarij. Nº. 11.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

gens vertrek, eervol, de kapitein der infanterie *C. L. Schukking* uit de betrekking van lid in den raad van justitie te Padang.

BENOEMD:

lid in den raad van justitie te Padang, *G. L. Brocx*, ingenieur der 2 klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen.

resident van Banjoemaas, jkhr. mr. *H. C. van der Wijck*, ambtenaar op non-activiteit, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, laatst assistent-resident van Buitenzorg.

Gesteld ter beschikking van den Directeur der Kultures:

ambtenaren 2 klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie *B. van Baak* en *G. Birnie*.

Schutterijen, enz.

BIJ DE KAVALLERIE VAN DEN BARISSAN VAN MADURA.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de ridmeester pangeran *Prawiro Adie Negoro*.

BEVORDERD:

Tot Ridmeester, de eerste luitenant *Soeto Mengolo*.

eersten luitenant, de tweede luiteuant radhen Ario *Soero di Loijo*.

BENOEMD:

tweeden luitenant, de opperwachtmeester *Troeno Mengollo*.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de officier van gezondheid der 1 klasse *A. Gobée*.

VERLEEND;

Een tweejarig verlof naar Nederland, buiten bezwaar van den lande, aan den kapitein der infanterie *W. F. G. L. Siekinghe*.

BIJ HET KORPS GENIE EN SAPPEURS.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de 1 luitenant *H. Bleckman*.

Tot 1 luitenant, de 2 luitenant *J. Schäfer*, beiden van de genie.

OVERGEPLAATST:

de civiele en militaire geneeskundige dienst te Makasser, de officier van gezondh. 1 klasse *F. H. M. Schmitz*, thans te Samarang.

het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid der 1 klasse *G. J. van Thienen*, thans te Soerabaya.

de civiele en militaire geneeskundige dienst te Benkoelen, de officier van gezondheid der 2 klasse *H. C. K. F. de Ruyter*, thans te Samarang.

de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust, de officier van gezondheid der 3 klasse *C. J. Sneltjes*, thans te Samarang.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militaire Departement zijn overgeplaatst:

BIJ DE INFANTERIE.

het 1 bataillon, de kapitein *B. de Vries*, van het 7 bataillon.

het 4 bataillon, de kapitein *H. D. van Palenstein Helderman*, van het garnizoens-bataillon in de 3 afdeeling (Banjermassing).

het 7 bataillon, de kapitein *E. C. O. von Bose*, van het 1 bataillon.

het 10 bataillon, de 2 luitenant *V. G. L. de Mol*, van het 11 bataillon.

het 12 bataillon, de kapitein *N. Kloosmeijer*, van het garnizoens-bataillon in de 2 afdeeling, en de 2 luitenant *L. F. Ruzette*, van het 7 bataillon.

het 13 bataillon, de 1 luitenant *P J E Hartsteen*, van het 11 bataillon, en de 2 luitenant *A. C. E. G. L. Bols*, van het 1 bataillon.

het 14 bataillon, de kapitein *P. van der Hof*, van het 6 bataillon.

garnizoens-bataillon in de 1 militaire afdeeling, de 2 luitenant *E. F. L. von Schauroth*, van het 11 bataillon.

garnizoens-bataillon in de 2 militaire afdeeling, de kapitein *Lammeree*, van het 3 bataillon.

garnizoens-bataillon in de 3 militaire afdeeling, de kapitein *van de Grempel*, van het 4 bataillon.

garnizoens-bataillon in de Molukkos, de 2 luitenant *J. C. Steenbergen*, van het 11 bataillon.

BIJ DE ARTILLERIE.

personeel, de 1 luitenant *J. C. E. de Mol van Otterloo*, van het materieel.

materieel, de 2 luitenant *F. J. U. Sesseler*, van het personeel.

Bij besluit van Z. E. den Gouv.-Generaal, van 4 Februarij 1853 No. 10, is aan *Egbert August Daendels*, woonachtig te Batavia, verleend een octrooi, voor den tijd van 15 jaren, op de eerste invoering en verbetering van eene in Nederlandsch-Indie in werking zijnde uitvinding, bestaande in eene machine tot het vervaardigen van muur-vloer- en andere steenen, als ook dakpannen, bloempotten en ander aardewerk.

Advertentien.

De resident van Banjoemaas geeft kennis, dat op Maandag 16 Februarij aanstaande ten 8 ure op het residentiekantoor aldaar zal worden uitbesteed, de daarstelling bij dat kantoor van eene op steenen pilaren rustende en met pannen gedekte rijtuigloots.

Debiteuren aan het vendudepartement alhier, over de maand October ll., worden bij deze herinnerd dat de aanzuivering van hun debet uiterlijk vóór *ultimo dezer* ten vendukantore moet geschieden, wanneer zij zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

Namens het Vendudepartement.
De Sekretaris en Boekhouder,
W. L. RAMACK.

Batavia,
7 Eeb. 1853.

Vendutien.

Op Donderdag 10 Februarij, voor het commissiehuis van *Vaupel en co.* van diverse negotiegoederen.

Op Vrijdag 11 Februarij, voor het commissiehuis van *A. van Ommeren. en co.* van diverse negotiegoederen, eenige kanarievogels, Hollandsche duiven, muziekdoozen en voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan.

E W no. 24, 26 en 32 vier kisten ruwe calicots.
D C no. 821/830, tien kisten propatria papier.
L en C 145/147 drie do. do.
D G G 1/2 Twee kisten Russisch grijs linnen.

En

Wijders een erf, bebouwd met een steenen huis met pannen gedekt, staande en gelegen Pakodjan, blok P, 8ste deel no. 61, verponding no. 1109.

Een dito, staande en gelegen buiten de Diestpoort, blok O. deel 6 no. 105, verponding no. 1351.

Op Zaturdag 12 Februarij, des morgens ten 10 ure, in het lokaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollars, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

Op Maandag 14 Februarij, voor een huis in het kampement te Weltevreden no. 105, van diverse huismeubelen.

Op Dingsdag 15 Februarij, des morgens ten 10 ure, voor 's lands kleeding- en provisiepakhuizen, van eene partij afgekeurde koffij, op de Braziliaansche en West-indische bereiding, 190½ amst. pd. was en andere goederen.

Vertrekkende Personen.

B. G. Rinia van Nauta.

G. F. F. van Woerden.

Mevrouw de weduwe *Rijken* repatrieert.

Mevrouw de weduwe *Kocken*, geboren *Nieuwenhuijs*.

L. Schumacher repatrieert.

S. B. Dumans en familie naar Banka.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 3 tot en met 7 Februarij 1853.

Marine Hotel. E. F. H. van Cronenthal, van de reede. — Jonkhr F. L. R. Pestel, van idem. — H. A. Thepass, van idem. — W. H. Vermeulen, van idem. — W. F. baron van Heckeren tot Waliën, van idem. — H. E. E. J. Chevalier, van Samarang. — mr. J. C. F. baron van Heerdt, van idem. — J. J. H. Stolte, van Indramaijoe. — J. L. Simons, van Amsterdam. — J. H. Beelaerts, van de reede. K. T. R. Andrée, van idem. — R. P. Struick, van idem. — Auffinock, van Amsterdam. — H. Aekkinger, van idem. — J. B. A. de Jong, van de reede. — mr. J. J. C. Gaijmans, van Amsterdam. — Mejufvrouw A. Gaijmans, van idem. — Mejufvrouw A. Donlé, van idem. — F. O. G. Berg, van idem. — P. S. Berg, van idem.

Hôtel der Nederlanden. Verbrug, van de reede. — W. Dooren, van Onrust. — A. Knaffert, van de reede. — A. P. Sandberg, van Amsterdam. L. J. Andrée Wiltens, van idem. — P. Velhoorn, van idem.

Hôtel Willem II. W. D. Wiemans, ven het Marine Hôtel. — Camstra, van de reede. — Boudier, van Samarang. — Eichelberg, van idem. — Demmeni, van idem. — Cochius, van Banka. — Nieuland, van Samarang. — Vlasblom, van idem. — Van der Schoot, van idem. — Gelderman, van idem.

Hotel Weltevreden. Van Langen en familie, van Samarang.

Rotterdamsch Hotel. P. A. van Akken, van de reede. — J. Martens, van Samarang. — Reed en echtgenoot, van Boston. — L. M. Squires, van Krawang, — J. N. Huis, van de reede. — E. Tibbets, van Boston. — C. A. de Virgin, van Singapore. — D. J. Bijleveld, van Amsterdam. — G. F. G. Gobius, van Onrust. — F. N. Ironson, van Bombay. — J. Alstor, van idem. — J. F. W. T. van Raders, van de reede. — Browne en familie, van Bombay.

BATAVIA.

Laatstleden Zaturdag verscheen bij den boekdrukker *W. Bruining* alhier in het licht, het eerste nummer van het *Indisch Schoolblad*, ter bevordering van Opvoeding en Onderwijs, uitgegeven wordende door het *Nederlandsch-Indisch Onderwijzers-Genootschap*. In ons blad van 12 Januarij No. 3 gaven wij te kennen, dat het voornemen daartoe bestond en zien nu met genoegen, dat het spoedig beslag heeft mogen verkrijgen. De eersteling beviel ons goed; met belangstelling lazen wij het korte, doch tevens kernachtige *voorwoord* en zijn verlangend naar het antwoord op den brief van N. in het Mengelwerk voorkomende.

Het in dien brief aangeroerde is juist het moeijelijke voor den Onderwijzersstand in deze gewesten en *dat* wat wij op het oog hadden, toen wij deze uitgave bekendstelden. Wij hopen dan ook, dat in een zaakrijk antwoord de middelen zullen worden aangewezen tot vernietiging en uitroeijing van den hier bedoelden *buitenschoolschen*, zoo nadeeligen invloed op het onderwijs en de opvoeding onzer kinderen. Velen der HH. Onderwijzers hebben toch gedurende een langdurig verblijf in Indië een schat van ondervinding verworven, welke wel de bron tot zulk een antwoord zal kunnen opleveren.

Wij herhalen het hier; het onderwerp is zoo gewigtig, voor het algemeen zoo belangrijk, dat het der redactie noch aan stof, noch aan medewerking zal ontbreken en wij wenschen haar dan ook den besten uitslag toe in eene onderneming, welke het geluk der jeugd in deze gewesten ten doel heeft en gewis, onder Gods zegen, hare volmaaktere zedelijke ontwikkeling ten gevolge zal hebben.

— Wij vernemen dat eerstdaags nog een honderdtal militairen tot completering van het garnizoen in de residentie Westerafdeeling Borneo zullen vertrekken. Het detachement, hetwelk, volgens ons blad van Zaturdag l.l. No. 10, met Z. M. stoomschip Merapi derwaarts is vertrokken, stond onder het bevel van den 2den luitenant der artillerie *D. Straatman*, en was sterk 20 artilleristen en 45 Europeanen en 30 Inlanders van het wapen der Infanterie.

— Op den 3den j.l. ontscheepte alhier een van Palembang met Z. M. Stoomschip de Hekla overgevoerd detachement troepen, onder het bevel van den 2den luitenant der Infanterie *de Vassy*, sterk 28 Europeanen en 33 Inlanders, zijnde het laatste gedeelte van het 7de bataillon Infanterie en eenige manschappen bestemd voor het 5de van dat wapen, welke beide bataillons, zoo als bekend is, een roemrijk deel genomen hebben aan het dempen der onlusten in de residentie Palembang.

— Op den 4den Februarij is van Singapore alhier ter reede aangekomen het koninklijke Zweedsche oorlogsfregat Eugenia onder het bevel van den kapitein *Chevalier de Vergin*. Die bodem, eene wetenschappelijke reis rondom de wereld doende, heeft het laatst Australie bezocht en zal Zaturdag aanstaande onze reede weder verlaten, de Kokoseilanden, de Kaap de Goede Hoop en St. Helena aandoen en van daar naar Zweden terugkeeren.

— Den 5den dezer verzocht zekere Inlandsche vrouw genaamd *Arlia*, des morgens, haren echtgenoot *Mas Djallang*, wonende op Krokot, haar naar hare zuster *Selima*, gehuwd met *Makassan* en verblijvende in de

---

DE VERZEKERDE MOLEN. (*vervolg*.)

komt gij, Koenraad?" vroeg Severijn. »Waarom antwoordt gij mij niet? Wat meent gij, dat ik zou?"

Koenraad scheen als uit een droom te ontwaken. »Nu sprak hij, »als gijzelf slechts wilt, kon hier over een stoommolen staan, beter, dan die daar Niet waar. gij hebt uw molen toch tegen brandverzekerd?"

uurlijk."

hoog?"

vijftienduizend daalders," antwoordde Seve't Is goed, dat gij mij daaraan herinnert — over ken is de tijd om, en ik moet op nieuw den betalen. Met voor zesduizend daalders kan ik volstaan, want" — voegde hij er bitter bij — hebben immers geen voorraad meer."

hadt ge een zuivere winst van negenduizend te wachten, als de molen eens bij geval afmogt," merkte Koenraad losjes aan.

als de bliksem er eens inslaan mogt," antSeverijn mijmerend.

bliksem!" zeide Koenraad. »Een bos stroo zwavelstok kunnen 't even goed doen."

werd doodsbleek, sprong op en staarde zijn knecht met wilde oogen aan. »Wat zegt gij daar!" riep hij. »Meent gij, dat ik.... o God!"

»Nu, wat zou 't verder?" nam Koenraad weder het woord. »'k Zou zeggen, 't is zoo vreemd niet, dat een molen afbrandt, zonder dat men weet, hoe de brand is aangekomen."

»Neen, neen, dat in der eeuwigheid niet!" riep Severijn uit. »Dan nog liever gaan bedelen."

»Ja, anders zal er ook wel niet voor u opzitten, meester, als gij geen kloek besluit neemt," sprak de verleider en haalde de schouders op. »Ik meen het goed met u, dat weet gij. Welnu, ik in uwe plaats zou mij geen oogenblik bedenken. te dien, wat ik u daar aanried. Gevaar is er volstrekt niet bij. Uw pand staat alleen; ge doet niemand schade. Ja, als 't in het dorp was of in eene stad, waar de brand kon overslaan — maar hier, zelfs 't bosch loopt geen gevaar, de boomen zijn groen en staan in 't volle sap, geen enkele stam zal van de vlam te lijden hebben. Ik begrijp niet, hoe ge u nog zoo lang bedenken kunt. Denk aan uwe vrouw, aan uwe kinderen. Zullen zij in ellende omkomen. terwijl gij enkel hebt te willen, om hen te redden en weer in den ouden goeden doen te komen? En in 't ergste geval kunt ge, als ge zoo teer van geweten zijt, de ontvangen sommen naderhand aan de assurantiekas terugbetalen. Beschouw de gansche zaak dan maar eenvoudig als eene leening."

Severijn sidderde; groote zweetdroppelen stonden als parels op zijn voorhoofd, en zoo geschokt was de man, dat hij zich tegen een boomstam moest aanleunen, om staande te blijven. Koenraad sloeg hem met een loerend oog gade, en de hevige kamp, welken Severijns geweten tegen de magtige verzoeking streed, scheen hem eene zekere bevrediging te verschaffen, want een triomferend lachje speelde om zijne lippen. Niettemin vergiste hij zich, als hij meende, dat Severijn voor den eersten aanval, voor de eerste verzoeking bezwijken zoude. Wel is waar was zij als een vretend vergift in zijne ziel gedrongen, doch Severijn was te lang braaf en regtschapen man geweest, om met één sprong een misdadiger te kunnen worden.

»Neen," zeide hij na korten strijd op vastberaden toon, »neen. dat zal nimmer gebeuren. Liever dood, dan met zulk een schuld op 't geweten te leven. Ga, Koenraad!"

Koenaaad ging niet. Met welsprekende woorden schilderde hij weder en telkens weder de treurige toekomst, welke Severijn te gemoet ging; hij vertoonde hem zijne vrouw ellendig, uitgeteerd, van verdriet wegkwijnend, en daarnevens hing hij een beeld op van het geluk, dat hem wachtte. ingeval hij tot eene zoo eenvoudige, weinig gevaarlijke, noodzakelijke daad besluiten mogt. Alles viel immers zoo gemakkelijk te doen, meende de verzoeker; een brandende fidibus, achteloos neergewor-

kampong Karet, nabij Tana-Abang, te willen geleiden. Aan dat verzoek voldaan hebbende, keerde *Mas Djallang* huiswaarts. Des avonds ten 8 ure, *Makassan* niet te huis zijnde, hoorde *Selima*, onlangs van tweelingen bevallen, waarvan zij de eene de borst gaf en de andere in slaap suste, een geweldige bons in den keuken, welke zich in de achtergalerij van het huis bevond. Zij spoedde zich derwaarts en vond hare zuster *Arlia*, die zich eenige oogenblikken te voren naar den keuken had begeven om de gekookte rijst op te scheppen, waaraan zij ook, volgens de kenteekenen, werkelijk bezig was geweest, — voorover op den grond liggen, badende in haar bloed en met een gewoon doch puntig tafelmes in de regterhand. *Selima* riep om hulp, eenige buren schoten toe en nu bevond men dat *Arlia* den strot was afgesneden. Zij leefde nog, doch de groote gapende wond belette haar te spreken; op al de haar gedane vragen kon zij niet antwoorden en schudde enkel met het hoofd. Al de omstandigheden doen veronderstellen, dat zij zich zelve om het leven heeft willen brengen, waartoe men echter geen aanleidende redenen kan opgeven, dan alleen dat zij gedurende den geheelen dag over zware maagpijn had geklaagd.

Arlia is met den meesten spoed naar het stadsverband overgebragt en aldaar eergisteren overleden.

— Men berigt ons uit de residentie Banjoemaas, dat te Tjilatjap op den 27sten Januarij drie schokken van aardbeving zijn gevoeld des middags ongeveer ten 2 ure. Die schokken waren ligt, hadden de strekking van het O. naar het W. en volgden elkander zeer spoedig. Men heeft niet vernomen dat zij eenige schade berokkend hebben.

— In het Soerabayasch Nieuws- en Advertentieblad van 29 Januarij No. 4 vinden wij de volgende berigten:

Op 23 dier maand werden twee Javanen, in de dessa Jedong, vader en zoon, door den bliksem ter neergeveld; beiden zijn echter behouden, doch zwaar gewond.

— Op 27 Januarij viel een matroos van het Ned. schip *Nieuw Lekkerland*, liggende ter reede Soerabaya, genaamd *C. H. L. Meineke*, uit de sloep, werd door den stroom mede gesleept en verdronk.

— In de dessa Karang (residentie Soerakarta) digt bij het landgoed Aroom van den heer *Schultz*, sliepen in een huis, nu eenige dagen geleden, een Javaan, zijne vrouw, een paar kinderen en twee gasten. Des avonds ten 11 ure werden zij gewekt door het geschreeuw van eên der kinderen, hetwelk naar eten verlangde. Er werd een lampje opgestoken om aan dat verlangen te kunnen voldoen, toen aller opmerkzaamheid getrokken werd naar den uit kepang en bamboe bestaande pagger, die woning tot wand dienende. Met geweld baande een groote royal tijger zich er een doorgang door, welke zich achter hem sloot. Verschrikt staarden zij het ondier aan, en de beide gasten beklommen dadelijk de dunne stutbalkjes van het huis en vestigden zich op de dwarshouten.

De woning, hoe klein ook, was door een beschot in tweeën verdeeld; de kleinste helft diende tot keuken, de grootste tot woon- zit- en slaapplaats, gelijk ook tot stalling van een paard en veulen, en een karbouw.

De tijger viel op het veulen aan. De Javaan, eigenaar van het huis, nam een door de gasten achtergelaten klewang op en gaf hem een steek in den dij, wel onbeduidend, maar welke hem toch tegen den karbouw deed aanrollen, die woedend werd, zich losrukte en op den tijger wilde aanvallen; deze sprong daarop naar een der kinderen, doch de vader spoedde zich ter hulp en hieuw den neus des tijgers in tweeën. Het dier draait zich om, ziet de karbouw en springt over het beschot in den keuken. De buffel zijn vijand ziende verdwijnen, valt na zijnen baas aan, geeft hem een stoot, welke dezen, echter zonder eenig letsel, over den grond deed rollen; de Javaan begreep thans dat hij zich uit de voeten moest maken; hij beklom nu ook de balken, brokkelde de bamboezen Oesoeken af, maakte een gat door het rieten dak, werkte zich er door, liet zich zijne kinderen aangeven, hielp toen zijne vrouw en noodigde zijne gasten hem te volgen.

In dien angstvolsten toestand bragten zij allen den nacht op het dak door. Het in het woonvertrek vastgebonden paard, alwaar het veulen dood lag, hield de oogen op den karbouw geslagen, die aanhoudend stampte en snoof en de oogen en horens gerigt hield naar het beschot, waar achter de tijger lag.

Bij het aanbreken van den dag liet de heer *Schultz*, het voorgevallene vernemende, op den titir slaan; een menigte gewapend volk stroomde toe en de opziener *Bos Smit* beklom het dak met een geladen geweer en maakte door een goed gerigt schot aan alles een einde.

NEDERLAND.

Rotterdam, 23 December. Tot ons diep leedwezen, werd dezer dagen hier te lande het treurig berigt ontvangen, dat de zeer verdienstelijke kolonel *A. van der Eb*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, gouverneur der Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, te St. George d'Elmina is overleden.

Gedurende ruim 16 jaren, heeft de heer *van der Eb* in die verzengde streken de belangen des vaderlands met onmiskenbaren ijver, bekwaamheid en trouw behartigd, en was in die kolonie reeds sedert geruimen tijd tot den hoogsten rang opgeklommen. In deze zeer vereerende, maar moeijelijke betrekking, wist hij de hoogachting onzer regering in groote mate te verwerven en door zijne gelukkige eigenschappen, den inlander, op wien hij eenen onbeperkten invloed uitoefende, hoogachting en eerbied in te boezemen. Meermalen mogt het hem gelukken, alleen door het te kennen geven van zijnen wensch, datgene te verkrijgen, wat anderen alleen door geweld zouden hebben erlangd. In den vollen zin des woords was hij door de Negers bemind, die meermalen toonden, ongevergd zelfs hun leven voor den geachten landvoogd veil te hebben.

— Den 9den December is op het *huis ter Noot* bij de residentie, in den ouderdom van 79 jaren overleden, de heer *H. C. van der Houven*, kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, staatsraad in buitengewone dienst, oud lid van de eerste kamer der staten-generaal en vele jaren president van de Nederlandsche handel-maatschappij.

— Als eene bijzonderheid kan gemeld worden, dat dezer dagen onder de gemeente Bennekum overleden is eene vrouw van niet minder dan 107 jaren. Uit Aken van geboorte, had zij haar leven lang rondgezworven als schooister, nooit goede dagen gekend, in geene halve eeuw misschien op een bed geslapen dan in de laatste jaren, toen zij meer gevestigd de algemeene liefdadigheid gaande maakte door haren hoogen ouderdom, en de bijzondere verzorging van het hoofd der gemeente ondervond; zij was echter nog zóó sterk van gestel, dat zij, een uur ver gaande, van tijd tot tijd te voet de kerk en hare weldoeners te Wageningen kwam bezoeken.

ENGELAND.

Het schip *de Arend* is den 21sten November 1852, in het dok van Londen aangekomen. Die bodem komt van Port-Philip (Australie) welke haven hij den 2den September verliet, en, dit is voorzeker wel de kortste reis, welke ooit een vaartuig van Australie herwaarts gedaan heeft. Hij bragt als lading 150,000 oncen goud mede. Iederen dag worden er nieuwe mijnen in dat wondervollen land ontdekt en hoe talrijk de landverhuizing ook wezen moge, nooit zal zij voldoende zijn om die ongeloofelijke rijkdom uit te putten.

— Wij kunnen, zegt de *Times*, voor bepaald mede deelen, dat er eene uitgestrekte inschrijving zal worden geopend tot het stichten van een prachtig kollegie bestemd voor de kostelooze opvoeding der kinderen van onbemiddelde officieren, van het leger. Dat kollegie, zal den naam dragen van *Wellington* en het is voorzeker wel het schoonste gedenkteeken dat men ter nagedachtenis van den beroemden veldheer kan oprigten. Wij twijfelen er dan ook niet aan of dit plan zal door geheel Groot-Brittanje de meeste medewerking vinden.

Londen, 22 November. De koningin heeft op het kasteel van Windsor een groot middagmaal gegeven aan de officieren der vreemde legers, die de begravenis van van den Hertog *van Wellington* hebben bijgewoond.

— De koningin zal zich eerstdaags met prins *Albert* en hare geheele familie naar het eiland Wight begeven en aldaar tot de kersdagen verblijven. De markies van Londonderry en de hertog van Northumberland zullen ook daar in de Orde van den Kousenband opgenomen worden, ter vervanging van de hertogen van *Hamilton* en *Wellington*.

— Engeland heeft de oudste zijner geleerde vrouwen verloren. In den nacht van Zaturdag l.l. overleed te Londen Miss *Berg* in den ouderdom van 90 jaren; zij had verscheidene romans uitgegeven, welke haar een grooten naam hadden doen verwerven.

— De beide huizen van het parlement hebben gisteren nog slechts zeer onbelangrijke zittingen gehouden. De groote debatten over het voorstel *Villiers* moeten eerst heden in het Huis der Gemeenten beginnen. Evenwel heeft de graaf van *Derby* op gisteren in het Huis der Lords drie verklaringen afgelegd, die opmerkenswaardig zijn: 1°. dat het kristallen paleis te Sydenham des zondags niet gesloten zal worden; 2°. dat bij het Gouvernement geen voornemen bestaat om de geestelijke vergaderingen te doen herleven; en 3°. op de interpellatie van den markies van *Clauricaide*, dat het ministerie geen maatregelen zal voorstellen, strekkende tot wijziging van het staatkundig stelsel van vrijen handel, indien zij niet door eene groote meerderheid gerugsteund wordt.

De Attorney-Generaal van Ierland heeft in het Huis der Gemeenten eenige wetsontwerpen betrekkelijk dat eiland ingediend.

BELGIE.

Brussel 22 November. De heer Alphonse Karr is dit oogenblik hier, met het voornemen om de vo naamste steden van Belgie te bezoeken; ook bevindt zi in deze stad de heer Clement Thomas, oud opperb velhebber der Parijsche nationale garde tijdens het voo loopig bewind en gewezen volksvertegenwoordiger.

— *Antwerpen* 24 November. Het schijnt zeker wezen, dat de handelsonderhandelingen met Frankr sedert eenige dagen weder zijn hervat.

— *Gend* 23 November, Ter dezer dagen bevond zi de heer Alphonse Karr in deze stad. Hij bezocht ve scheiden Monumenten en Societeiten, onder andere o de Concordia.

De heer Karr droeg een pet. Volgens de instelli gen der Concordia is het niet veroorloofd de zaal m een pet binnen te treden. Een der bedienden deelde zul dien heer mede. De fransche schrijver antwoord niets, maar zette zijn pet af en schreef in het vree delingsboek; »Alphonse Karr van Parijs, met een pet op

— Men schrijft van *Aalst*., 20 November.

Ongeveer acht jaren geleden vond men op den gro ten weg naar Gend, digt bij den uitgang dezer sta het lijk van een jong mensch, genaamd François L brecht, de zoon van een landbouwer uit het gehuc Mijlbeke. Zijn hoofd was letterlijk door de rijtuige dien weg langs gaande, vermorseld. De oorzaak v zijnen dood was onbekend gebleven. De justitie schij echter sedert korten tijd ontdekt te hebben, dat de jongeling het slagtoffer is geweest van een gruwelijk moord. De daders, waarvan reeds eenigen zijn opgev zouden het lijk op den grooten weg hebben neergele om alle sporen der misdaad te doen verdwijnen.

— Men meldt uit *Londen*, dat de inschrijving b stemd om de kosten te dekken van het proces teg R. P. Newmans, in welke zaak deze week uitspraak m vallen, op dit oogenblik eene som van 260,000 fra bedraagt, waarvan 175000 in Engeland, 22500 in Ie land en 62500 in Frankrijk zijn ingeschreven.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 November 1852. Deze morgen waren kiezers, die gisteren nog niet gestemd hadden, zeer v wonderd aan hunne woonplaatsen en met den post ee aanschrijving van de Mairie te ontvangen, waarin hu ne nalatigheid hen onder het oog gebragt werd en werden aangemaand op heden aan hunne verpligting te voldoen. Opvallend was het dat men die nalatig zoo spoedig kon kennen, doch de wijze hoedanig zeer eenvoudig en laat zich gemakkelijk begrijpen.

Het plaatselijk bestuur had de bedoelde brieven het adres van alle kiezers vooraf doen drukken en, phabetisch gerangschikt, bij pakken gereed gehou in ieder der kwartieren van de betrokkene kiezers. Kw er nu een hunner op gisteren stemmen, zoo werd brief aan zijn adres dadelijk uit de pakken gehaald in de papiermand geworpen. Daardoor bleven alle de te verzendene brieven over, die gevolgelijk des avo ten 6 ure, toen de stembus gesloten werd, gereed w ren. Dadelijk werden zij op den post bezorgd en den morgen ten 1/2 6 ure besteld.

De beambten van de verschillende gouvernements ministratien hebben allen gisteren gestemd, dat opmerkenswaardig is. Een hunner echter, die men o zijn betrekkelijken ijver prees, gaf ten antwoord, hij wel niet anders had kunnen handelen, dewijl voorzeker aanteekening van zijne 24 uren latere st ming zou gehouden zijn en de hierboven gemelde w waarop het bestuur daarbij te werk is gegaan, d gemakkelijk bevroeden, dat het niet veel moeite ko eene zoodanige traagheid te weten te komen.

— Ingevolge te *Lorient* ontvangene bevelen moe in den loop van het jaar 1853 de gemengde zeil- stoomschepen de *Hanibal* en de *Wagram* gereed om zee te kunnen kiezen. Ook zal aldaar, med dit jaar, een stoomschroef fregat van het grootste el ter op stapel gezet worden.

— Men meldt van *Toulon*, dat verscheidene sto schepen den last hebben ontvangen om naar Alg Oran, Bone en Store te vertrekken en men verzek dat zij derwaarts moesten stevenen om den uitslag volksstemming in de Afrikaansche bezittingen omtr het herstel van het keizerrijk ten spoedigste naar Fra rijk over te brengen. Het gerucht heeft zich ook verb en schijnt zich te bevestigen, dat het eskader de r van Toulon zal verlaten. Naar het gevoelen van s migen zou het bestemd zijn om den aanstaanden on koning der Afrikaansche kolonien naar Algerie ov brengen. Anderen echter willen en zulks komt ons waarschijnlijkst voor, dat het eskader zich naar de teren van Civita-Vecchia zal begeven, om er den ligen Vader aftewachten, die den Prins President republiek als keizer zal komen zalven.

— De regtbank van koophandel van de Seine h beslist dat het verbieden van een Fransch geestelijk door het hof van Rome, het geval van nulliteit

---

pen, was toereikend, en geen mensch zou hem van de daad verdenken, daar zijne goede naam immers sinds jaar en dag bij ieder gevestigd was.

Half verbijsterd luisterde Severijn naar de woorden des verzoekers; hij maakte zich met de gedachte vertrouwd van door een vermeend kleiner ongeluk een grooter af te keeren, want hij zeide: »Ja, een geluk ware 't, als de molen afbrandde, maar ik zelf — neen, neen!''

»Goed, meester, dan wil ik doen, wat gij niet waagt,'' zeide Koenraad den wankelende fluisterende in 't oor. »Bedenk u eens wel, geef mij één wenk, en de molen zal afbranden zonder uw toedoen. Ba, voor u en uwe kinderen zou ik nog meer wagen, dan zulk een nesterij. Overleg het, maar spoedig, want over vier weken is uwe verzekering geen penning meer waard. Op mij kunt gij rekenen. Een woord, een wenk van het oog maar, en gij zult gered zijn. Om ten volle zeker te zijn, doet gij een reisje. Als gij terugkomt, ligt de molen in asch, en wie zal dan ooit op de gedachte komen, om u de schuld van den brand te geven? Denk er goed over na, en nu — tot nader!''

Haastig verwijderde hij zich. In diep gepeins bleef Severijn tegen den boomstam geleund staan. De vallende dauw bevochtigde zijn haar, de avondkoelte doordrong hem — hij bemerkte het niet. Eerst toen zijne vrouw hem bij herhaling had geroepen, schrikte hij als uit den slaap wakker en ijlde naar huis.

II.

DE DAAD.

Severijn vond nergens rust. Om den molen bekommerde hij zich meer. »'t Weinige, dat er te doen viel, kon de knecht ook zonder hem bezorgen. Uren lang zat hij alleen, 't hoofd in de hand geleund, en zag peinzend voor zich neer. Geheel tegen zijne gewoonte zat hij korzelig en verdrietig geworden. Zijne vrouw, zijne kinderen, wier nabijheid anders zijn grootste geluk uitmaakte, wees hij met norsche woorden van zich, en hij bemerkte niet eenmaal, hoe veel verdriet hij hun veroorzaakte. Hij zocht de eenzaamheid; in het digtste bosch zwierf hij rond, de menschen vermeed hij, Koenraad alleen kon hem ongestraft naderen.

Zoo verliepen acht dagen, en geen woord was tusschen meester en knecht over het afbranden van den molen gewisseld. Eindelijk scheen deze laatste ongeduldig te worden.

»Wat zal gebeuren, baas?'' vroeg hij op een avond toen hij Severijn schijnbaar toevallig in 't bosch ontmoette.

Severijn ontstelde en antwoordde haastig: »Doe wat gij wilt. Ik wil van niets hooren.''

»Nu, dan wensch ik u zegen en voorspoed,'' antwoordde Koenraad. »Morgen pak ik mijn boeltje en stap op. Dezen morgen zei mij de rentmeester van den ron, dat gij de laatste pacht niet betaald hadt en zonder genade zult moeten opkrassen. Die ellende ik niet beleven.''

»Groote God, ja, dat heb ik geheel vergeten,'' Severijn. »Maar eerstdaags zal het geld betaald den. Verlaat mij niet Koenraad.''

»Te laat,'' antwoordde deze. »De rentmeester bepaald order, het thans niet meer aan te nemen. kunt het nog wel op een proces laten aankomen, wat zou dat helpen, daar gij het toch niet door kunt. Ja, als wij de vijftien duizend gulden assur gelden hadden! Schoon, gij wilt niet, en ik kan dwingen, maar gaan kan ik.''

»Gij zult niet, Koenraad, gij zult niet!'' riep rijn driftig. »Liever....''

»Nu, liever?''

»Liever mag dan geschieden, wat niet te veran is.''

»Dus, de molen zal afbranden?'' vroeg Koe haastig. »Een woord, Severijn, — ja of neen!''

»Ja,'' stiet Severijn met vertwijfelde vastberade uit. »Mogen zij het verantwoorden, die mij tot de daad drijven.''

»Misdaad komt hier niet te pas; 't is enkel een van noodweer,'' zeide Koenraad, en zijn oog fl

overeenkomst tusschen den schrijver en den drukker daarstelt.

— *De koerier der Alpen* deelt eene gevangenneming mede, die drie dagen geleden te Chamberij door de waakzaamheid der politie dier stad had plaats gehad en geeft deswege de volgende bijzonderheden op:

In den namiddag van den 17 dezer (Novemb. 1852) kwam ter dier plaatse in het Hôtel *Petit Marsaille* op de boulevards een welgekleed vreemdeling aan, die een ouderdom van 40 jaren bereikt kon hebben. Na zijne goederen in de hem aangewezene kamer te hebben doen brengen, beval hij den knecht uit het Hotel de deur zorgvuldig gesloten te houden. Hij maakte zich daarop gereed om uit te gaan en zeide, dat een persoon eenige uren later naar hem zou komen vragen en dat, indien hij nog niet terug was, men denzelven alles geven moest, wat die persoon zou verlangen, de betaling daarvan op zich nemende.

Op dat oogenblik echter kwam een Politiekommissaris en twee zijner dienaren, vergezeld van eenige karabiniers binnen, die, na eenige woordenwisseling met den vreemdeling, hem gevangen verklaarden en naar de gevangenis overbragten.

Bij een onderzoek in zijne kamer in het Hôtel vond men een reiszak, inhoudende 200 exemplaren van *Napoleon de kleine*, buskruid en eenige papieren zonder belang, gelijk ook nog vijf pakken buskruid onder de stroozak verborgen.

Een oogenblik daarna kwam een ander persoon, die niet diegene was, welke de vreemdeling verwachtte, het hotel binnen en werd ook gevangen genomen, doch na een onderzoek in zijn verblijf in het hotel van Provence, waarbij niets gevonden was, dadelijk ontslagen.

De gevangene is genaamd Barrel van Avenieres (Ain) een uitgewekene na 2 December.

— *Parijs* 28 November. Al de tijdingen omtrent dit ... lossen zich ter dezer dagen in cijfers op, maar die cijfers zijn welsprekend en toonen aan dat de wenschen van het talrijkste gedeelte des volks gunstig zijn voor het herstel van het keizerrijk. De bekende uitslag der stemmen van het leger leveren 189000 *Ja* tegen 6000 *Neen*. In vier departementen en tien arrondissementen, wier uitkomsten ten volle bekend zijn, telt men 663000 Ja tegen 21000 *Neen*. Zelfs in de bij uitnemendheid koningsgezinde stad, in Versailles, zijn de tegenstemmen betrekkelijk niet talrijk. Honderde stembilletten zijn vernietigd omdat er op geschreven stond: Oui, NapoleoN.

— Volgens berigten van Amboise, heeft *Abdul Kader* den maire dier stad, zoo voor zich zelven als voor zijn gevolg, verzocht voor den *Sultan* der Franschen te mogen stemmen, welk verzoek is toegestaan.

— Tijdingen van Tunis van 18 November, over Sardinie ontvangen, bevestigen het overlijden van den Bey en de gelijktijdige verschijning der Engelsche en Fransche vloten voor die stad.

— De President is zeer verlangend geweest om den uitslag der stemming te Parijs te kennen, waarom aan al de mairien den last gezonden was om de optellingen te bespoedigen en de totalen, zonder een oogenblik tijdverlies, aan de Ministers van binnenlandsche zaken en van staat in te zenden. In naam der Parijsche stadsoverheid beloofde de heer Berger, dat den 22sten niet om zou gaan zonder dat Z. H. de stemmen van Parijs weten zou; hij heeft woord gehouden, want ten 11 ure ontvingen de heeren Fould en Persigny de algemeene optellingen der stad. Onmiddelijk stegen de beide Ministers in het rijtuig en begaven zich naar St. Cloud, waar zij, men moet het zeggen, — met ongeduld verwacht werden. Groot was dus ook de tevredenheid van den Prins-President. want, — wat men ook daarvan verhale, — geenzins had hij zulk een groot aantal stemmen voor de herstelling van het keizerrijk in de hoofdstad verwacht. Tijdens de aankomst der beide ministers bevonden zich ook te St. Cloud, de Prinses Mathilde, de Koning Jerôme, diens zoon Napoleon en een gedeelte der familie Murat.

— Van den 6 tot den 26 December zullen er openbare verkoopingen plaats hebben van de boeken toebehoord hebbende aan Koning Louis-Philippe en afkomstig uit de bibliotheek van het Palais-Royal, gelijk ook die van Neuilly, welke der plundering van Februarij 1848 ontgaan zijn.

— Het gerucht bevestigt zich dat St. Denis tot een bisdom zal worden gemaakt; — de titularis zal zijn een kardinaal, groot aalmoessenier, die tevens aan het hoofd van het kapittel van St. Denis geplaatst zal worden. Het bisdom zal den geheelen omtrek van Parijs bevatten, terwijl die hoofdstad zelve onder de geestelijke leiding van den aartsbisschop zal verblijven. Men zegt dat de kardinaal Dupont tot Bisschop van St Denis zal worden benoemd, indien de Heilige Stoel wel met deze zamenstelling wil instemmen.

— Gisteren middag ten een ure passeerde een op een wagen, met twintig paarden bespannen wagen geladen walvisch over de Boulevards, naar het Bastilleplein. Zes republikeinsche garden te paard reden vooruit om de belemmering der rijtuigen voor te komen en den weg vrij te houden. De matroos, die den visch geharpoeneerd had, stond op het monster met den harpoen in de hand.

— Vergelijkend tableau der stemmingen te Parijs op 10 December 1848, 20 December 1851 en 22 Novemb, 1852.

	Ja	*Neen*
10 December 1848,	198,484	145,711
20 December 1851,	197,091	96,311
22 November 1852,	208,615	53,617

DUITSCHLAND.

De Franckfortsche Post-Courant deelt mede, dat de generaal *Niellon* 10,000 £ heeft gestort, de eerste helft uitmakende van zijnen borgtogt voor de verkregene vergunning tot het aanleggen van een spoorweg van Deutz naar Wisbaden.

Hamm (Pruissen) 9 November. Gisteren nacht zijn drie der gevaarlijkste misdadigers uit de gevangenis dezer stad ontvlugt, en wel *Edellracht van Lippstadt*, *Happmann van Siddinghousen* en *Weltz van Weitmar*. Twee hunner waren aan de muren der gevangenis vastgeklonken, doch schijnen hunne ketens te hebben kunnen doorvijlen. Zij bragten hunnen vlugt met een voorbeeldelooze stoutmoedigheid en vermetelheid ten uitvoer, want binnen en buiten stonden talrijke schildwachten, maar het regen- en stormachtige weder was hun gunstig. Na een muur doorgebroken te hebben, kwamen zij aan het dak, maakte dat gedeeltelijk open en bragten de pannen in de gevangenis; daarna beklommen zij hetzelve, vervolgens een muur, die den tuin van het oude Israëlitische kerkhof afscheidt, en waren zoo gelukkig van onopgemerkt op die wijze te kunnen ontsnappen.

— Men schrijft van Franckfort aan de Courant van Karlsruhe:

De Generaal *Lamoricière* kwam op een der laatste dagen te Homburg om in het hôtel *Het hof van Rusland* te dineren. Zijne dischgenooten waren Franschen, vrienden, die voorloopig hun verblijf te Franckfort of in den omtrek dier stad gevestigd hebben. Na de, in eene afzonderlijke zaal aangeregte maaltijd ging het gezelschap uit een. Denzelfden avond echter won de Fransche legatie inlichtingen omtrent deze omstandigheid in en den volgenden dag werd de eigenaar van het hôtel voor de polieie geroepen om zich te verantwoorden, waarom hij haar van de tegenwoordigheid van dien generaal in zijn hotel geen kennis had gegeven. De hospes antwoordde eenvoudig: »omdat de generaal den nacht niet te Franckfort had doorgebragt." De politie was voldaan en deed geen verdere navraag.

— Den 15den November heeft er een droevig ongeluk op den spoorweg van Weenen naar Praag plaats gehad. Twee treinen met koopwaren reden achter elkander af; de helft van den eerste geraakte los en bleef achter, waartegen de tweede met een hevigen schok aankwam. De conducteur en twee stokers verloren daardoor het leven en een vijftiental rijtuigen werden vernield.

NOORD-AMERIKA.

De Amerikaansche stoomer, *de Washington* is den 4den November 1852 van New-York, welke plaats hij den 6den verlaten had, te Cowes aangekomen, bestemd naar Bremen met eene lading van 60,000 dollars in specie. De mede gebragte tijdingen zijn wel drie dagen later dan de reeds van daar ontvangenen, maar toch zonder belang. De dagbladen van de Vereenigde Staten zijn opgevuld met verslagen over de presidentsverkiezing in de verschillende gewesten der republiek, gelijk ook met zeer onbestemde gissingen over het aanstaand bestuur van den nieuw gekozen president, de generaal *Pierce*.

De *Crescent Cytij* was van Havanah naar New-York terug gekeerd, doch had deze maal zijne reis volbragt zonder eenigen argwaan op te wekken.

— Op den 22sten November kwam de stoomer *de Niagara* te Liverpool aan. Dit schip verliet New-York den 9den en Boston den 10den November, doch brengt ook al geen belangrijke staatkundige of handelstijdingen mede.

— De heer *Thomas Baring* was ernstig ziek te New-York en koesterde het voornemen om onmiddelijk na zijn herstel naar Liverpool terug te keeren.

— Op den 11den November zou er te New-York ter eere van den hertog van *Wellington* eene groote meeting plaats hebben.

— De Amerikaansche dagbladen geven eenige belangrijke bijzonderheden omtrent den president *Pierce*. Volgens de *Union* van New-Hampshire is hij in zijn levenswandel zeer eenvoudig en ingetogen; hij bezit een groot fortuin, waarvan hij de inkomsten op eene milddadige wijze verteert. De wankelende gezondheid zijner echtgenoot haar belettende de zorgen eens huishoudens op zich te nemen, zoo heeft de generaal zich met haar en zijn zoon in den kost besteed bij een eerlijk handwerkman, een stoomwagenmaker. De generaal *Pierce* is Presbyteriaan en bijzonder gehecht aan zijne geloofsbelijdenis. Toen men hem onlangs zijne verkiezing mededeelde, veranderde hij in niets van houding of voorkomen en ging, zonder een enkel woord te zeggen, naar bed.

Advertentiën.

Een Jongmensch, Hollander van geboorte, 28 jaar oud, van de beste getuigschriften voorzien, bekend met de drie hoofdtalen en maleisch, sedert eenigen tijd door omstandigheden buiten betrekking, zag zich gaarne in den Handel of ter administratie op eenig landgoed geplaatst.

Alle nadere informatien zijn te erlangen bij den Boekhandelaar *van Haren Noman* te Batavia. (59)

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.

Rokken en Jassen van zwart laken 1 kwaliteit *f* 50.
Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken. » 50.-
Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit. » 25.—
Tricot-broeken (Bonjean) zwart. . . . . » 25,—
Tricot-broeken (gekleurd) van. . . . *f* 18.— à » 22,—
Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten *f* 10.— à » 15.—

Wanneer men zelf de stoffe verlangt te leveren, is de prijs van het maakloon voor een rok of jas *f* 25,-
Van een broek. . , ... » 6.—
Van een Vest. . . . . » 6.-

Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd van 48 uren. (6)

TE KOOP

2000 of meer Gouden Tiengulden Stukken

bij
(62) E. S. VOUTE, *Makelaar*.

De ondergeteekende heeft de eer het geacht publiek mede te deelen, dat hij in een der lokalen van de *STADS HERBERG* alhier eene Scheepsleverancie heeft geopend, waarin steeds voorhanden en tegen de billijkste prijzen te verkrijgen zullen zijn allerlei soorten van scheepsbehoeften en provisien van de beste kwaliteit, bevelende hij zijne affaire inzonderheid aan in de gunst van alle scheepsreeders, agenten en gezagvoerders.

BATAVIA, J. F. TENTÉE.
8 *Februarij* 1853. (70)

T. D. BOND, WATER CRACKERS.

Ontvangen bij
(71) BRANDON & MEIJER.

SAMARANGSCHE WAGEN- & BENDIETUIGEN

bij
(72) BRANDON & MEIJER.

NEDERLANDSCHE LEEUW & WILLEMS-ORDERS, METALEN KRUISJES,

kleine soort, alsmede alle soorten van *Order Linten* te bekomen bij
(73) BRANDON & MEIJER.

Wij hebben weder nieuwe Lakens en fraaije Stoffen voor Pantalons en Vesten ontvangen, leveren alle Kleedingstukken, goedkoop en goed.
(74) BRANDON & MEIJER.

Wissels op Nederland

bij
(64) B. KOPERSMIT & Co.

Door *H. M. van Dorp*, te Batavia is ontvangen de Eerste Aflevering der Prachtuitgave van

Javasche-Oudheden.

Verzameling van groote gelithographieerde platen in kleurdruk, der meest belangrijke en trotsche bouwvallen van tempels en andere oudheden in Neêrlands-Indië, naar teekeningen der Heeren *A. J. Bik*, *S. Siburg* en verschilinde kunstlievende ambtenaren.

Prijs per aflevering van drie platen *f* 15,—

Het werk zal uit 8 Afleveringen bestaan, die in den tijd van vier jaren compleet zullen zijn. (67)

Almanach Comique 1853 *f* 1,—
Almanach Prophetique 1853 ,, 1,—
Almanach de l'Illustration 1853 ,, 2,—

Ontvangen en verkrijgbaar bij
(60) VAN HAREN NOMAN.

... voldoening. »Nu echter ook dadelijk gehandeld. ... morgen vroeg van huis en kom overmorgen terug, ... is 't gebeurd. Wilt gij?"

»Ik wil."

»Goed, uw vertrek is voor mij een bevel! De zaak is besloten. En nu bedaard! Verraad u zelf niet bij uwe vrouw, want zij mag toch niets vernemen — of wel?"

»Niets!" riep Severijn. »Neen, mijne arme dalroos moet althans van alle schuld vrij blijven. Wees onbezorgd, Koenraad."

»Goed dan," antwoordde deze. »Breek gij dan slechts ... op en zorg, dat gij in eenige stad gezien wordt. ... best wezen, dat gij naar Bernstädt bij uw neef ... en daar bleeft. Een voorwendsel is immers wel gevonden."

»Ja, ik wil hem nog eens om een voorschot verzoeken, voor den schijn," antwoordde Severijn. »Ach, had hij naar mijn smeeken geluisterd, toen ik de vorige week bij hem was, dan ware mij deze misdaad bespaard! Maar hij was hard, hard als steen! Doch 't zij zoo; als niemand helpt, dan moet men zichzelf helpen."

»Dat is als een man gesproken," zeide Koenraad. »Nood breekt wetten, en die hulp is de zekerste, die men bij zichzelf vindt."

Severijn antwoordde niet, maar sloeg den weg naar huis in. Koenraad oogde hem honend na en mompelde: »Flaauweling! Lafaard! Hij een man, en te zwak en erbarmelijk, om zelf te doen, wat zoo ligt gedaan is! Domkop, om een vreemde tot zijn vertrouwde te maken! Niet te bedenken, niet te weten, dat hij dien daardoor tot heer over zich gesteld heeft. Maar om 't even — zij is mijn, zij, zij, die..."

Zijne stem ging in een onverstaanbaar gemompel over. Hij zag schuw in het rond en volgde toen zijn meester met rassche schreden. Weldra had hij hem bereikt, en in druk, maar fluisterend gevoerd gesprek kwamen beide mannen bij den molen aan.

's Morgens met het opgaan der zon trad Severijn, tot zijne wandeling toegerust, het huis uit. Buiten vond hij zijn knecht reeds. Hij groette hem met een stom knikje en wisselde een veelbeteekenenden blik met hem. Vervolgens streek hij hem haastig voorbij en verdween in het bosch, zonder nog eens naar zijne hoeve om te zien. In diepe gedachten hield hij langs smalle, eenzame woudpaden op de vijf uren verwijderde stad Bernstädt aan. Nogtans kwam hij niet vlug voorwaarts. Vaak bleef hij staan, keek strak voor zich neder, rigtte zich plotselijk weder op, trad verder, bleef weder staan, en wierp zich na korte wandeling, naauwelijks een uur van den molen verwijderd, onder de digte struiken op den grond neder. Daar lag hij als bedwelmd. De middag kwam nader, en nog bevond hij zich op dezelfde steê. Men had kunnen wanen, dat hij sliep; maar neen, hij was wakker! Met wijd geopende oogen staarde hij voor zich uit, doch de oogen lagen diep in hunne holten en hadden eene zonderling wilde, akelige uitdrukking. Tegen den middag kraste een kraai boven zijn hoofd. Dat deed hem rillen; hij rigtte zich langzaam op en ging, 't hoofd diep op de borst gebogen, werktuigelijk verder. Bij eene helling, waar 't pad steil naar beneden liep, ware hij bijna gevallen. Verschrikt keek hij op en huiverde — onder hem lag de molen de plaats zijner woning; — zonder het te willen, zonder het te weten, had hij zijne schreden wederom daarheen gerigt. Nog lag het huis, het heem, de molen in stille vredige rust te midden van het lagchend dal, zoo eenzaam, zoo verborgen, alsof nooit een ongeluk tot daar den weg vinden kon.

En morgen!

Severijn beet zich de lippen tot bloed en een heete, gloeijende traan drong zich tusschen zijne gesloten oogleden, — morgen, o God, dan was het huis zijner vaderen, de molen, die sedert twee honderd jaren het dal met zijn lustig geklapper vervuld had, een zwarte, smeulende puinhoop — een brandvlek, een schandvlek te midden dezer onontwijde, goddelijke natuur!

(*wordt vervolgd.*)

MAATSCHAPPIJ VAN TOONKUNST.

De directie der Maatschappij van Toonkunst het zich ten pligt stellende, om in het belang der noodlijdenden te Banda. bij te dragen tot het inzamelen van fondsen om die ongelukkigen in hunnen beklagenswaardigen toestand te ondersteunen, heeft de eer het publiek mede te deelen, dat zij zich voorstelt om met dat doel, in den loop van deze maand, een Vocaal en Instrumentaal concert te geven in het lokaal van den Schouwburg alhier.

De inteekenlijsten zullen door daartoe te benoemen kommissarissen worden aangeboden.

De Directie voornoemd,
P. VAN REES President.
G. WILLET, Secretaris.

BATAVIA.
4 *Februarij* 1853.

Zoo even Ontvangen:

Het *Staatsblad van Nederlandsch-Indie* Jaargang 1851 (Noman-Editie) Prijs *f* 3,— franco per Java-Post.

Heeren bezitters der vorige jaargangen wordt deze onmiddelijk op franco aanvrage toegezonden.

Mede in voorraad *compleet:*
De Staatsbladen van Nederlandsch-Indie 1816—1845 in een lederen band *f* 30,—
De jaargangen 1846—1850, 5 stukken per jaarg. *f* 3,—

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaars in Nederlandsch-Indie.

(61) VAN HAREN NOMAN.

TE HUUR

met 1e. April een HUIS op Cramat thans bewoond door

(68) Mr. R. A. EEKHOUT.

Passage naar Nederland wordt aangeboden met het kampanje-Barkschip Azia, kapitein *C. Abrahamsz Jr.*, tot dat einde expresselijk ruim ingerigt, voorzien van alle gemakken en voerende eenen bekwamen dokter; wordt alhier geheel beladen en zal in de tweede helft dezer maand de reize aanvaarden; adres bij de agenten te Batavia

(58) HAAGER & SCHUURMAN.

Naar Nederland wordt passage aangeboden met het snelzeilend, voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt barkschip *Alcyone*, kapitein *A. P. Sandberg, Jr.* Deze bodem voerende een bekwaam Doctor zal in de eerste dagen van Maart vertrekken.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij de Agenten alhier.

(69) BüSING, SCHRöDER & Co.

STOOMSCHIP MACASSAR.

Het vertrek van bovengenoemd Stoomschip naar Padang en Benkoelen is bepaald de tweede dag na aankomst der verwacht wordende Landmail.

Voor passage en nadere inlichtingen gelieve men zich te wenden tot de agenten

(66) B. KOPERSMIT & Co.

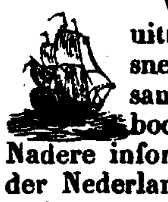

Voor passagiers naar Holland wordt eene uitmuntende gelegenheid aangeboden met het snelzeilend Ned. Schip Henriette Elisabeth Susanna, kapt. *E. T. Prater*. Het vertrek dezer bodem is bepaald op het einde dezer maand. Nadere informatien bij den Gezagvoerder in het Hôtel der Nederlanden of bij de Agenten

(63) B. KOPERSMITT & Co.

BATAVIA,
4 *Februarij* 1853.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Februarij	3	Engelsch	Early	Park	Londen	6 October	China
»	—	»		Alstor	Bombay	5 Januarij	»
»	—	»	Hindostan	Pook	Singapore	28 »	London

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Februarij	5	Nederlandsch	Almelo	Auffmortts	Amsterdam	28 Septemb.	Tiedeman en v. d. Burg.
»	6	»	Alcyone	Sandberg	»	17 October.	Busing, Schröder en co.
»	—	»	Generaal Michiels	Prosser	»	15 »	Haager en Schuurman.
»	—	Engelsch	Mor	Alston	Bombay	6 Januarij.	Maclaine, Watson en co.
»	7	Nederlandsch	Z. M. stooms. Batavia	luit. t/z 1 kl. v. d. Moore	Singapore	3 Februarij	

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Februarij	6	Nederlandsch	Louisa Prinses der Nederlanden	Lion	Macassar
»	—	»	Resident van Son	Banditz	Nederland
»	—	Nederlandsch-Indisch	Fathool Barie	Sech Oemar	Golf van Persie
»	—	» »	Almansoor	Jamanie	Pamanoekan
»	7	Nederlandsch	Gertrude	Lourens	Soerabaya
»	8	»	Susanna Christina	Stolte	Nederland
»	—	Nederlandsch-Indisch	Nawan Eljoesoer	Montiero	Samarang
»	—	Engelsch	Mor	Alston	China
»	9	Nederlandsch	Albatros	Haasnoot	Soerabaya
»	—	»	Willebrordus	Lammerse	Samarang

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch.	Ridderkerk	Noltee	Cheribon	B. Kopersmit en co.
»	Henriette Elisabeth Susanna *	Prater	Nederland	»
»	Asia *	Abrahamsz	Nederland	Haager en Schuurman.
»	Almélo	Auffmortts		Tiedeman en van der Burg.
»	Alcyone *	Sandberg	Nederland	Büsing, Schröder en co.
»	Generaal Michiels *	Prosser		Haager en Schuurman.
»	Ambarawa *	Buyskes	Singapore	B. Sanier, Suermondt en co.
»	Urania *	Teylaar	Sydney	John Pryce en co.
Nederl. Indisch	Ellen	Lebert	Samarang	»
» »	stooms. Ambon	Bergner	Macassar en de Molukko's	B. Kopersmit en co.
» »	stooms. Makassar	Chevalier	Padang	»
» »	Balgies	Said Alie	Soerabaya	Coulster.
» »	Djoeharie	Mohamat Assek	Cheribon	»
» »	Indramaijo	Tjoey Seng		
Engelsch	William Simpson	Kinley	London	Martin, Dyce en co.
»	Sir Herbert Compton	Browne	China	Pitcairn, Syme en co.
Amerikaansch	N. B. Palmer	G. B. Lower	New-York	Paine, Stricker en co.
»	Buckeye	Tibbets		»
Fransch	Louisa Cezard	Chatelain	Samarang	B. Sanier, Suermondt en co.
Zweedsch	Oscar	Lagerklou	»	Bahre en Kinder.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen Passagiers.

Met het Eng. schip Sir Herbert Compton: de heer *Permun en familie.*

Met het Am. schip Buckeye: de heer *Reed en echtgenoot.*

Met het Ned. schip Almelo: de heeren *D. Rattskamp, H. Stikkinger,* en *Bijleveld.*

Met het Ned. schip Alcyone: de heeren *G. Berg, P. Berg, A. Wiltens, J. Gaymans;* mejufvr. *Gaymans, A. Danli.*

Met het Ned. schip Generaal Michiels: de heeren *Schuurman, Simon;* mevr. *Schuurman.*

Met het Eng. schip Mor: de heer *R. N. Trowson.*

Vertrokken Passagiers.

Met het Ned. schip J. C. J. van Speyk: 12 *gegageerde en gepasporteerde militairen.*

Met het Ned. schip Resident van Son: de heeren *C. E. A. Manbach, W. J. Haisterkamp, C. W. Reumpol, J, van den Broek en familie, J. F. des Ruelles, J. P. Kocken;* mevr. de wed. *Kocken en 4 kinderen;* jonge jufvr. *A. M. Belle; 2 gepasporteerde militairen.*

Met het Ned.-Ind. schip Fathool Barie: de heer *D. A. S. Bagram.*

Met het Ned. schip Gertrude: de heeren *T. B. Hofland en familie, T. Modderman en familie, P. W. Hofland, B. Pons.*

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Indramayo met het Ned. schip *Susanna Christina*, kapt. Stolte.

300 pic. tin, 100 do. rotting, 8600 do. koffij, *Lading voor Nederland.*

Van Boston per amerikaansch schip *Buckeije* kapt. E. Tibbetts. agenten Paine Stricker en co.

300 bn. ong. drills 25 kn. blaauw do. 30 do. gebl. jeans 100 bn. ongeb. drills 300 vs. meel 20 dos hout stoelen 5 do. wip do. 6 do. do. 4 do. kinder stoeltjes 18 kn. inh. 36 wip stoelen 181 blik beschuit 1 kt. pleetwerk 1 do. 1 schilderij 1 do. glas. lampen 2 ijs kisten met kleunigheden 1 kt. 4 leining stoel 1 do. olie en zwartsel 1 do. wagen tuigen 1 do. ottoman 1 do 21 roe behangs papier en borduur do. 5 vn. sp. matten 18000 st.) 1 kt. behangsel papier 12 do. visch 4 do. meel 1 piano. 20 kistjes *de Agenten*

Van Bombay per eng. schip *sir Herbert Compton* kapt. Brouwen agt. Pitcairn Sijme *en co.*

1095½ kn. opium *Order.*

Van Palembang per ned. ind. bark *Djoeharie* gez. keogoes Mohamat Assiek.

1489/10 pic. ongez. katoen 48 do. rotting 4²/₁₀ do. was 24/100 do. dranken blad 105 do. benzoin 21 do witt dammer 12 do poela sarie 5 do laka hout 26 do vruchten 55000 st. kroepoeks 1 corgs. hout. bakjes 1½ do. do. doelangs 7 do do sigaar dosen 25 pic tamarinde 1 do. oud koper werk *f* 1000 gulden zilv. specie *Keagoes Mohamat.*

149½ pic. ongez. katoen 1¹/₁₀ was 3/4 do. benzoin 16⁶/₁₀ do. witte dammer 20,000 st. kroepoeks *Kemaas Djiedien.*

41⁸/₁₀ pic. ong. katoen 1½ do. sw. peper 18³/₁₀ do. dammer 4/10 do was 43/10 garnalen 2/10 do. tabak 20,000 st. kroepoeks 3 corgs. hout doelangs 36 pic. gedr. visch *Kemaas Biedien.*

3²/₁₀ pic. garnalen 93/10 do. dammer 67/10 do. meel 45 pr. tinnen tjoepottjes 7 corg. hout bakjes 8400 st. kroepoeks 500 do. ijzer 10 zijde sarongs 10 pic. vruchten 23/10 poela sarie 60 st. zeilgaren 13 st. hout bakken 12 do. do. tennongs 20 do. do. sirie doz. 2 kl. do. bankenten *Sie Han.*

7½ pic. garnalen *Order.*

66 st. rotting matten *Sech Said Maget.*

12³/₁₀ pic. gedr. visch *Order.*

92 do. palemb. gambier *de Gezagvoerder.*

Van Macasser Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomschip *Macasser* kapt. Chevalier

1 pak. rec. *f* 750 1 do. sarongs 1 kt. rec. *f* 153 1 keld. roode visch *Order.*

23 kt, sherrij *Adam en co.*

1 kt. sigaren 1 do. kramerijen *Pa Si pa.*

1 do. slendangs *Said Oemar.*

15 vn. tamarinde 17¾ pic. koperwerk 264 corgs sarongs *Sech [illegible] hamat.*

2 kn trommels *Sech Said Temimi.*

5 bn lijnwaden *Tie Yoetiang.*

12 pic. gedr. visch *Tjioe Kie.*

2 kn. tuigen *Brandon en Meyer.*

1 kt. monsters *Busing Schroder en co.*

1 do idem. *Bahre en Kinder.*

1 jagtgeweer *Platon.*

3 ks. rhijnwijn *Order.*

1 do. 1 dames zadee 18 rott. stoelen 1 tromm. beschuit *Pate[illegible]*

2 balen laken *v. h. Eutrepot Busing Schroder. en co.*

16 bn. ong. katoen 3 kn. messen *Lim Kian.*

1 reis wagen *E. Moormann en co.*

1 kt wagen en bendie tuigen *van Hengst.*

2 kn. diversen *Schoelt.*

1 kt. 1 krandjang *v. Haren Noman,*

1 kt. diversen *Parker.*

1 do do. dekock *v. Leeuwen.*

1 do. boeken *van Dorp.*

2 do. kleederen *Graafland.*

1 do. tuigen *Order.*

1 do. do. *Levert.*

1 tromm. kleederen *de Blot.*

1 kt. sigaren *Humme.*

1 tromm. beschuit 1 kt. schoenen *v. d. Broek en co.*

1 kt. schoenen *Vaupel en co.*

1 do. lijnwaden *Said Achmat Atas.*

1 do. tuigen 1 do monsters *E. M. Gumprich.*

2 rott. matten 1 kt. gew. doeken *Order.*

1 do. zadel *Tiedeman en v. d. Burg.*

3 kt. borden *v. d. Broek en co.*

Van Indamaijoe per. ned ind. bark *Indramaijoe* gez. Gouw Tjoeseng.

4638⁵³/₁₀₀ pic. rijst. *Tiedeman en v. d. Burg.*

55 led. tonnen *Lim Kwesoeij.*

2 kn. eng. bier *Specht.*

Uitvoer.

Naar Pamanoekan met het Ned. Ind. schip *Almansoor*, kapt. [illegible] Achmat bin Sadik .amanie.

6 ijzer. kwalies, 3 stuks do. machin.. 7 do. do. kranen, 2 kn. [illegible] 1 ijzer. molen, 20 pic. ijzer, 1 kt. boeken, 1 trommel papier, [illegible] ledige zakken, 4 zakk. hagel. 1 koper. klok, 1 kt. servetgoed [illegible] keld. stroop, 1 mand zuren, 2 koper. pijpen, *Hofland.*

2 kn. rozijnen, 2 do abrikozen, 5 potten dadels, 1 stuk ger. vle[illegible] 1 mand uijen, 2 jap. schutsels, 2 kn. castor-olie, 1 do. kina, [illegible] zout, 2 pic. spijkers en krammen, 8 blik. kisten, 100 pak. [illegible] papier, 1 kt. verw, 1 pak boeken, *Brown.*

Naar Bushera met het Ned. Ind. schip *Fathool Barie*, kapt. B. Schepper.

200 pic. sapanhout, 2600 do. suiker, 15 bn. goenie-zakken, [illegible] pic. suiker, 180 do. cassia, 7 vn. spijkers, 1 kt. arrowroot, 3[illegible] kaarsen, *B. Andreas en co.*

2 pak. stoelmatten, 1 do. holl. papier, 1 kt. leesboeken, 1 pot [illegible] gandaria, 1 pak diversen, *John Pryce en co.*

1 kt. diversen, 2 stuk, laken, *M. G. Joukim.*

Naar Soerabaija via Samarang per ned. ind. stoomschip *Pada[ng]* kapt. Persille.

Lading voor Soerabaija.

2 kn. eaude cologne *Haager en Schuurmae.*

1 kt. amber doos *de Wolff.*

1 kt. manufact. *Pandel en Stiehaus.*

3 tonn. 3 potten gezt. gandaria *Tan Peklien.*

2 kn. 1 jap. tafel *J. Cooke.*

50 staven ijzer *H. E. Gouyn.*

3 kn, provisien 2 vs. boter *v. d. Bissen.*

[illegible]

1 vat. haring *v. d. Broek en co.*

2 pakj. jap. zijde 3 kn. lakwerk *Tiedeman en v. d. Burg.*

4 wip stoelen *H. E. Gouyn.*

1 wagen en toebehoren *J. Speet.*

1 kt. ijzerwerk *B. Kopersmit en co.*

7 kistj. regaal *Reynst en Vinju.*

1 kt. kant. behoeften 1 do. papier 1 do. boeken *v. Haren No[man].*

28 pic. koper *B. Kopersmit en co.*

1 kt. manufact. *Pandel en Stiehaus.*

1 do. idem. *v. Ommeren Rueb en co.*

1 kt. sabel en eenige militaire benoodigdheden 1 tromm. 1 paar [illegible] letten 1 pot gezt. gandaria *H. E. Gouye.*

12 kn. ongeb. katoen *Han Tjengsan.*

2 kasten 1 ledikant, 1 kt. tjintjauw 1 tab connuman 1 pak [illegible] 1 kt. provisien 1 do. bloemmetjes 1 tromm. gemt. kleeren [illegible] ing vruchten *J. Brown.*

29 kn. eur. ong. katoen *Said Achmat Atas.*

31 kn. papier *Campredon.*

9 kn. manufact. 1 do. wolgoederen 1 do. modewaren 3 kra[illegible] 1 do. franjes 1 do. neteldoek 1 do, ijzerwerk *Pandel en Stie[haus].*

1 kt gutha percha *Gouyn.*

1 do kantoorbehoeften 1 tromm. goederen 3 kistj. boeken 3 k[illegible] pier *v. Haren Noman.*

2 kn confituren *Tan Kepeng.*

6000 sp. matten *Sech Awas bin Moht. Jawas.*

1 jagt. geweer *v. Leeuwen*

23 th. stofgoud *Sech Moht. Ibran.*

en *Gouvernements* goederen. *bestemd. v. Samarang.*

Naar Rotterdam per Ned. schip *Resident v. Son* kapt. [illegible]

120 pic. rotting 4178 do. suiker *B. Kopersmit en co.*

3215 pic. rijst 1700 do. suiker *B. Sanier Suermondt en co.*

2654 pic. suiker 20 kn. sago *Busing Schroder en co.*

26⁶³/₁₀₀ pic. gom dammer 24¹⁰/₁₀₀ do. gamelastiek *Tromp*

15⁰³/₁₀₀ do. foelie *McEwen.*

Naar Soerabaija en nederland per ned. schip *Gertruide* kapt. Louwens.

4 kisten 14 vatjes vleesch 9 keld. provisien 37 vatjes do. 12 k[illegible] do. 40 vaten bier 50 manden water 55 kistjes kaas 3 kn. man[illegible] 1 do. boeken 2 do. champagne 29 oxh. wijn 3n manufact. [illegible] boeken 2 do. champagne 29 oxh. wijn 3 kn. manufact. 10 do. wijn 98 do. bier 500 keld. genever 300 vatjes boter *aan [illegible] gebl. lad. v. Rotterdam best. v. Soerabaija.*

Lading voor Nederland.

300 pic. tin. *N. H. M.*

80 pic. rotting *Reynst en Vinju.*

Naar Macasser per ned. schip *Louisa Princes der Nederlanden* kapt. G. G. *Lion.*

600.000 n. ℔. steenkolen 70 kistj. wijn 2 kn. pianos 25 mn. [illegible] 40 ms. aardappelen 6 pakk. 2 kistj. manufact. *aan boord. [illegible] Nederland.*

Théâtre Français de Batavia.

Direction de M. *Honoré Conget.*

Vendredi, 11 *Février* 1853.

Troisième représentation du sixième mois de l'abonnement.

Une représentation de

LINDA DE CHAMOUNY,

Grand opéra en 3 actes, imité de *La Grâce de Dieu*, de M.M. *d'Ennery* et *G. Lemoine*, traduit de l'Italien par M. *Hippolite Lucas*, musique de *Donizetti.*

Gedrukt te *Batavia*, bij W. BRUIN[ING].